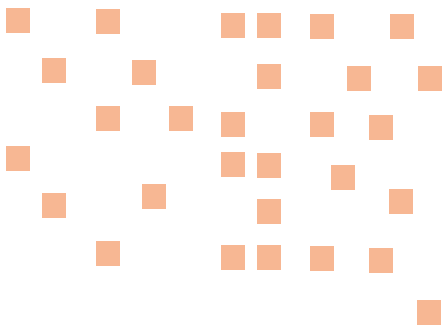

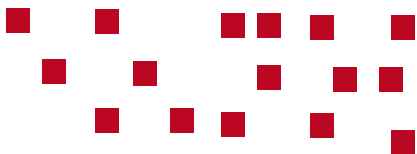
AFGANISTAN

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia dla
ludności cywilnej

DPU-WIKP-424/391/2024
31.07.2024

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Afganistanie.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

Ludność: 39,2 mln

Skład etniczny: Pasztuni, Tadzycy, Hazarowie, Uzbegy i inni, w tym Beludżowie, Turkmeni, Nuristańczycy, Pamirczycy, Arabowie, Gudżarowie, Kizyłbachowie, Ajmakowie, Paszajowie (brak aktualnych danych dotyczących liczebności poszczególnych grup).

Skład religijny: muzułmanie 99,7% (sunnici 85-90% i szyici 10-15%).^[1]

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Islamski Emirat Afganistanu jest nową nazwą kraju, nadaną przez talibów, jednak nazwa ta nie jest uznawana na arenie międzynarodowej.^[2] Islamski Emirat Afganistanu jest teokracją, opartą na prawie szariatu. Talibowie zapowiedzieli, że będą pracować nad nową konstytucją, ale fundamentem państwa pozostaną zasady islamu.^[3]

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Administracyjnie Afganistan jest podzielony na 34 prowincje zarządzane przez gubernatorów.^[4]

¹ CIA, The World Factbook, Afghanistan, 24.07.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/afghanistan/>

² Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), Which Countries Have Relations With The Taliban's Unrecognized Government?, 30.05.2024, <https://www.rferl.org/a/afghanistan-taliban-russia-diplomacy/32972530.html>

³ VoA, Taliban Not Ruling Out Holding Elections, 16.09.2021, <https://www.voanews.com/a/taliban-not-ruling-out-holding-elections-6231821.html>

⁴ CIA, The World Factbook, Afghanistan, 24.07.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/afghanistan/>

Mapa. Podział administracyjny Afganistanu. Prowincje: 1 - Kapisa; 2 - Laghman; 3 – Pandżaszir (źródło: Wikipedia).^[5]

STRUKTURA WŁADZY

Głowa państwa. Ostatni prezydent Islamskiej Republiki Afganistanu, Ahmad Ghani, uciekł z kraju 15 sierpnia 2021 r. Głową Islamskiego Emiratu Afganistanu został obwołany **Shaykh al-Hadith Hibatullah Akhundzadeh**, oficjalny przywódca ruchu talibów, noszący tytuł emira (*Amir al-Mu'minin*).^[6]

Rząd i premier. Funkcję premiera rządu pełni Mullah **Mohammad Hassan Akhund**.^[7]

⁵ Wikipedia, Afghanistan Provinces Named, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Afghanistan_provinces_named.png

⁶ AAN, The Taliban's Caretaker Cabinet and other Senior Appointments, 07.10.2021, <https://www.afghanistan-analysts.org/en/reports/political-landscape/the-talibans-caretaker-cabinet-and-other-senior-appointments/>

⁷ Anadolu Agency, Afghan foreign minister to takeover mandate of deputy premier, 26.11.2023, <https://www.aa.com.tr/en/asia-pacific/afghan-foreign-minister-to-takeover-mandate-of-deputy-premier-73064958>

Rząd powołany przez talibów w 2021 r. składa się z kilkudziesięciu ministerstw, a funkcje w nim pełnią wyłącznie mężczyźni, w większości duchowni, wywodzący się z ruchu talibów, narodowości pasztuńskiej.^[8]

Brak przedstawicieli poprzedniego rządu, kobiet oraz znaczącej reprezentacji mniejszości narodowych został oceniony negatywnie przez wspólnotę międzynarodową, która nie uznała rządu utworzonego przez talibów jako legalnej władzy w Afganistanie. Problemem są także niektórzy członkowie rządu, figurujący na amerykańskich i oenietowskich listach osób ściganych za terroryzm, m.in. premier Mohammad Hassan Akhund oraz minister spraw wewnętrznych Sirajuddin Haqqani.^[9]

Parlament i wybory parlamentarne. Talibowie odrzucili możliwość przeprowadzenia demokratycznych wyborów powszechnych, a partie polityczne są de facto zakazane.^{[10][11]} W dniach 30 czerwca – 2 lipca 2022 r. w Kabulu odbył się natomiast pierwszy zjazd nowej rady konsultacyjnej Loya Jirga, składającej się z 4500 osób, wyłącznie mężczyzn, związanych z ruchem talibów. Większość z nich była muzułmańskimi duchownymi. Wyrazili oni wdzięczność i poparcie dla rządów talibów.^[12]

Talibowie rozwiązali także wszystkie dotychczasowe zgromadzenia prowincjonalne, stopniowo powołując regionalne rady (*shura*).^[13]

Nie są to jednak sensu stricto organy legislacyjne. Prawo jest stanowione w sposób arbitralny przez samo kierownictwo talibów, które wydaje dekrety i instrukcje, które formalnie stanowią tylko interpretację prawa szariatu.^[14]

SYSTEM PRAWNY

System prawny Afganistanu oparty jest na islamskim prawie szariatu. Interpretacja talibów opiera się częściowo na hanafickiej szkole prawnej, z elementami kodeksu pashtunwali.^[15] Cechą systemu prawnego jest jego arbitralność, gdyż talibowie nie dążą do tworzenia zunifikowanego prawa, a wydają jedynie instrukcje i wytyczne interpretacyjne, rzadko ogłaszane na piśmie. Czasem są ogłaszane na prywatnych kontaktach w mediach społecznościowych lub w czasie wywiadów. Mogą być też ze

⁸ Gandhara, Taliban's 'Mullahcratic' Government: Militants Fail To Form Inclusive Administration, 08.09.2021, <https://gandhara.rferl.org/a/taliban-failure-inclusive-government/31450471.html>

⁹ CFR, The Taliban in Afghanistan, 15.09.2021, <https://www.cfr.org/backgrounder/taliban-afghanistan#chapter-title-0-4>

¹⁰ UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/78/789-S/2024/196], 13.06.2024, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2111394/n2415471.pdf>

¹¹ PISM, Porozumienie USA z talibami, 03.03.2020, https://www.pism.pl/publikacje/Porozumienie_USA_z_talibami

¹² European Union Agency for Asylum (EUAA), Afghanistan - Security situation, 08.2022, https://coi.europa.eu/administration/easo/PLib/2022_08_EUAA_COI_Report_Afghanistan_Security_situation.pdf

¹³ UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, 14.09.2022, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2079419/N2259109.pdf>

¹⁴ European Union Agency for Asylum (EUAA), Afghanistan Country Focus, 12.2023, https://www.ecoi.net/en/file/local/2101835/2023_12_EUAA_COI_Report_Afghanistan_Country_Focus.pdf

¹⁵ European Union Agency for Asylum (EUAA), Afghanistan Country Focus, 12.2023, https://www.ecoi.net/en/file/local/2101835/2023_12_EUAA_COI_Report_Afghanistan_Country_Focus.pdf

sobą sprzeczne lub różnie interpretowane, a także być lub nie być stosowane w poszczególnych prowincjach.^[16]

KARA ŚMIERCI

Talibowie zapowiedzieli, że kara śmierci oraz kary cielesne (amputacje, chłosta oraz ukamienowanie) będą stosowane zgodnie z prawem islamskim na podstawie wyroku sądowego.^{[17][18]}

Przez pierwszy rok rządów talibów publiczne egzekucje nie były wykonywane. W listopadzie 2022 r. Haibatullah Akhundzada nakazał sędziom pełne stosowanie szariatu w odniesieniu do wyszczególnionych w nim przestępstw: **hudood** (przestępstwo przeciw moralności) oraz **qisas** (zbrodnia). Poprzez przestępstwa hudood rozumie się: cudzołstwo, picie alkoholu, kradzież, porwanie, rozbój, apostazję/bluźnierstwo i bunt. Qisas odnosi się m.in. do morderstwa lub celowego zranienia, a także pozwala rodzinie ofiary zaakceptować zadośćuczynienie zamiast kary.^[19]

Istnieją doniesienia nie tylko o wznowieniu egzekucji i stosowaniu kar cielesnych, ale także o wykonywaniu ich publicznie, na stadionach. Według informacji ONZ, w listopadzie 2022 r. ponad 100 osób, kobiet i mężczyzn, zostało publicznie ukaranych chłostą w kilku prowincjach, m.in. w Takhar, Logar, Laghman, Parwan i Kabul.^[20] Skazane osoby (kobiety i mężczyźni) były oskarżone o przestępstwa takie jak cudzołstwo, prostytutka, kradzież, używanie narkotyków i ucieczka z domu.^[21] W Takhar na biczowanie skazano siedem kobiet za brak hidżabu i dziewięciu mężczyzn, którzy im towarzyszyli.^[22] W listopadzie 2023 r. publicznie wychłostano 25 mężczyzn w prowincji Nimroz za różnego rodzaju przestępstwa. Robienie zdjęć i nagrywanie było zakazane podczas wymierzania kary.^[23] Natomiast w prowincji Sar-e Pol, publicznej karze chłosty poddano 63 osoby, w tym 15 kobiet.^[24]

Według statystyk ministerstwa sprawiedliwości, w ciągu 2022 r. wydano 175 wyroków śmierci za morderstwo, 37 wyroków śmierci poprzez ukamienowanie (nie określono zbrodni), 4 wyroki śmierci poprzez przytraśnięcie murem. Zdarzają się także pozaprawne egzekucje dokonywane bez wyroku sądowego. Niemniej jednak oficjalne egzekucje, po orzeczeniu kary śmierci w trybie sądowym należały do tej pory

¹⁶ European Union Agency for Asylum (EUAA), Afghanistan Country Focus, 12.2023, https://www.ecoi.net/en/file/local/2101835/2023_12_EUAA_COI_Report_Afghanistan_Country_Focus.pdf

¹⁷ The Telegraph, Taliban will chop off hands of thieves as harsh, 07.09.2021, <https://www.telegraph.co.uk/world-news/2021/09/07/taliban-will-chop-hands-thieves-harsh-punishments-return/>

¹⁸ AP News, Taliban official: Strict punishment, executions will return, 23.09.2021, https://apnews.com/article/religion-afghanistan-kabul-taliban-22f5107f1dbd19c8605b5b5435a9de54?utm_medium=APMiddleEast&utm_campaign=SocialFlow&utm_source=Twitter

¹⁹ Afghanistan International, Taliban Leader Orders Full Implementation of Islamic Law in Afghanistan, 14.11.2022, <https://www.afintl.com/en/202211147668>

²⁰ UN News, Afghanistan: Taliban urged to halt public floggings and executions, 16.12.2022, <https://news.un.org/en/story/2022/12/1131782>

²¹ The Washington Post, Public execution, whippings in Afghanistan mark revival of Taliban punishments, 09.12.2022, <https://www.washingtonpost.com/world/2022/12/09/afghanistan-taliban-execution-whipping/>

²² Afghanistan International, Taliban Leader Orders Full Implementation of Islamic Law in Afghanistan, 14.11.2022, <https://www.afintl.com/en/202211147668>

²³ UN Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA), Human rights situation in Afghanistan: October – 12.2023 Update, 22.01.2024, https://www.ecoi.net/en/file/local/2103501/english_hr_update_22jan_2024.pdf

²⁴ Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), Taliban Publicly Flogs Dozens Of People In Northern Afghanistan, 05.06.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2110624.html>

do rzadkości.^[25] Według oficjalnych danych Amnesty International, w 2023 r. wykonano jedną, publiczną egzekucję.^[26]

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Interwencja międzynarodowa w Afganistanie zakończyła się z dniem 31 sierpnia 2021 r., kiedy ostatni amerykańscy żołnierze opuścili ten kraj. Całkowitą odpowiedzialność za bezpieczeństwo w Afganistanie przejęli od tego czasu talibowie i podlegające im oddziały.^[27]

Kraje sąsiednie nie uznały oficjalnie rządu talibów, ale wszystkie utrzymują z nimi kontakty dyplomatyczne.^[28] Niemniej jednak w relacjach z sąsiadami utrzymuje się spore napięcie i niekiedy dochodzi do przypadków ostrzału transgranicznego, w tym w szczególności dotyczy to stosunków z Pakistanem. Pakistan oskarża talibów o tolerowanie na terenie Afganistanu islamskich bojówek Tehreek Taliban TTP (tzw. pakistańskich talibów), którzy oskarżani są o zamachy terrorystyczne w Pakistanie.^[29] Okresowo Pakistan bombarduje tereny przygraniczne, w tym także obozy dla uchodźców pakistańskich, w których rzekomo ukrywają się bojownicy, a także nakazał, by wszyscy uchodźcy afgańscy przebywający w Pakistanie bez dokumentów, powrócili do swojej ojczyzny.^[30]

Opozycja zbrojna wobec talibów istnieje, jednak pozostaje bardzo rozdrobniona.^[31]

Największą tego typu organizacją jest Narodowy Front Oporu (**National Resistance Front, NRF**), działający głównie w zamieszkaną przez Tadżyków Dolinie Pandżasziru, powiązany przede wszystkim z byłym wiceprezydentem, **Mohammadem Salehem** oraz **Ahmadem Massoudem**, synem słynnego komendanta mudżahedinów z czasów wojny z ZSRR, a potem dowódcy oporu przeciw talibom, Ahmada Shaha Massouda.^[32] NRF nadal jest aktywny na terenach zdominowanych przez Tadżyków, głównie w rejonie Doliny Pandżasziru oraz w prowincjach: Baghlan, Takhar, Badakhshan, Kapisa i Parwan. Wiosną 2022 r.

²⁵ Afghanistan Analyst Network, Lashing, Beating, Stoning: UNAMA tracks corporal punishment and the death penalty in Afghanistan, 08.05.2023, <https://www.afghanistan-analysts.org/en/reports/rights-freedom/lashing-beating-stoning-unama-tracks-corporal-punishment-and-the-death-penalty-in-afghanistan/>

²⁶ Amnesty International, Death sentences and executions in 2023, 29.05.2024, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/7952/2024/en/>

²⁷ ICG, Afghanistan's Security Challenges under the Taliban, 12.08.2022, <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/afghanistan/afghanistans-security-challenges-under-taliban>

²⁸ Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), Which Countries Have Relations With The Taliban's Unrecognized Government?, 30.05.2024, <https://www.rferl.org/a/afghanistan-taliban-russia-diplomacy/32972530.html>

²⁹ Tolo News, Rising Tensions Between Afghanistan, Pakistan, 22.12.2023, <https://tolonews.com/opinion-186604>

³⁰ UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/78/789-S/2024/196], 13.06.2024, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2111394/n2415471.pdf>

³¹ UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/78/789-S/2024/196], 13.06.2024, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2111394/n2415471.pdf>

³² Hindustan Times, Ahmad Massoud safe, says NRF; Taliban ask ex-Afghan forces to integrate with govt: 10 points, 06.09.2021, <https://www.hindustantimes.com/world-news/panjshir-valley-latest-developments-afghan-resistance-force-claims-ahmad-massoud-safe-101630916428929.html>

dochodziło do starć w Dolinie, jednak talibowie sprowadzili wzmocnienie oddziałów i nadal w pełni kontrolują Pandżaszir.^[33] Na przestrzeni 2023 r. NRF sporadycznie atakował oddziały talibów w północnych prowincjach Afganistanu. Skala tych działań pozostaje jednak niewielka.^[34]

W doniesieniach prasowych od wiosny 2022 r. zaczęła pojawiać się także coraz częściej organizacja **Afghanistan Freedom Fighters (AFF)**, zwalczająca talibów na północy kraju. Składa się głównie z żołnierzy i policjantów z poprzedniego rządu.^[35] W 2024 r. AFF zintensyfikowało ataki na posterunki i patrole talibów w stolicy kraju, Kabulu.^[36]

Do przypadków przemocy na dużą skalę doszło wiosną 2022 r. w prowincji Sar-e Pul, gdzie wybuchły starcia między siłami talibów, a byłym komendantem talibańskim narodowości hazarskiej – **mułłą Mahdim**, który pokłócił się ze swoimi przełożonymi. Starcia uderzyły w ludność cywilną, powodując ofiary i zniszczenie prywatnej własności. Możliwe, że ataki miały tło etniczne. W rezultacie tych wydarzeń 27 000 osób zostało wysiedlonych wewnątrz.^[37] Mułła Mahdi został zastrzelony przez talibów 17 sierpnia 2022 r. w trakcie próby ucieczki do Iranu.^[38]

Na terenie Afganistanu obecne jest ponadto **Państwo Islamskie Prowincji Khorasan (IS-KP)**. Bazą IS-KP byli zagraniczni bojownicy, pochodzący z Azji Centralnej i Pakistanu oraz zbuntowane oddziały talibów.^{[39][40]} Odpowiada ono za zamachy terrorystyczne przeciw talibom, ale przede wszystkim przeciw ludności hazarskiej i innym mniejszościom religijnym. Z danych pochodzących z bazy ACLED wynika, że działania przypisywane IS-KP miały miejsce w prowincjach: Kabul, Nangarhar, Kunduz, Herat i in.^[41] W 2022 r., talibowie jednak zintensyfikowali walkę z IS-KP, zabijając kilku wysokich rangą komendantów i ograniczając ilość ataków dokonywanych przez tę grupę.^[42]

Według danych zebranych przez ACLED, sytuacja w Afganistanie ulega dalszej poprawie: w 2022 r. w wyniku około 3000 incydentów zbrojnych zginęło ponad 4000 osób (członków służb bezpieczeństwa, talibów, bojowników i cywilów), a w 2023 r. wyniku 1400 incydentów zbrojnych zginęło 1127 osób (członków służb bezpieczeństwa, talibów, bojowników i cywilów), a w pierwszym półroczu 2024 r.

³³ BBC, Afghan resistance attack Taliban, sparking reprisals in Panjshir, 16.05.2022, <https://www.bbc.com/news/world-asia-61430836>

³⁴ ACLED, Afghanistan, National Resistance Front, 01.01.2022 – 30.06.2024, <https://acleddata.com/data-export-tool/>

³⁵ Nimrokh Media, Pockets of Resistance: The Public's Unwavering Support for Anti-Taliban Movements, 18.04.2023, <https://nimrokhmedia.com/en/2023/04/18/pockets-of-resistance/>

³⁶ ACLED, Afghanistan, Afghanistan Freedom Front, 01.01.2020 – 30.06.2024, <https://acleddata.com/data-export-tool/>

³⁷ UN Human Rights Council, Situation of human rights in Afghanistan; Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan [A/HRC/51/6], 06.09.2022, https://www.ecoi.net/en/file/local/2078445/A_HRC_51_6_AdvanceUneditedVersion.docx

³⁸ Reuters, Taliban kill one of their ex-leaders from minority Hazara community, 17.08.2022, <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/taliban-kill-one-their-ex-leaders-minority-hazara-community-2022-08-17/>

³⁹ BBC, The Taliban's secretive war against IS, 29.10.2021, <https://www.bbc.com/news/world-asia-59080871>

⁴⁰ Grondecka J., w: Gazeta.pl, Talibowie wciąż mają w Afganistanie rywala. "Jeśli Daesh urośnie w siłę, dołączy do nich", 14.11.2021, <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>

⁴¹ ACLED, Afghanistan, ISKP, 01.01.2022 – 30.06.2024, <https://acleddata.com/data-export-tool/>

⁴² Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), The Azadi Briefing: Taliban Using War With Islamic State To Burnish Counterterrorism Credentials, 28.04.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2091381.html>

odnotowano 551 incydentów oraz 567 ofiar (członków służb bezpieczeństwa, talibów, bojowników i cywilów).^[43]

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

Brak jest informacji, by na terenie Afganistanu obowiązywało w chwili obecnej ustawodawstwo specjalne.

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ

Sytuacja bezpieczeństwa w Afganistanie poprawiła się po objęciu władzy przez rząd talibów. Zmniejszyła się liczba bezpośrednich starć i ostrzału z powietrza, a także ataków z użyciem materiałów wybuchowych typu IED. Bezpieczniejsze stało się podróżowanie. Nie udało się jednak wyeliminować wszystkich zagrożeń dla ludności cywilnej.^[44] Problemem pozostają nadal rozproszone zamachy terrorystyczne wymierzone w cywilów, zwłaszcza w szyicką mniejszość narodowości hazarskiej i inne mniejszości religijne, ataki na konkretne osoby, zwłaszcza byłych funkcjonariuszy służb bezpieczeństwa, a także eksplozje bomb, będących pozostałościami wojny.^[45]

Według danych publikowanych przez ACLED, w 2022 r. zanotowano 1289 aktów przemocy z udziałem cywilów, w których zginęło 1215 osób, w 2023 r. około 700 aktów przemocy, w których zginęło około 500 osób, a w pierwszej połowie 2024 r. 242 ataki, w których zginęło 181 osób. Ataki te zdarzały się w całym Afganistanie, a jednorazowo najwięcej ofiar cywilnych pochłaniały zamachy terrorystyczne.^[46]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

DZIAŁANIA WOJENNE

W wyniku nalotów pakistańskiej armii w strefie przygranicznej, w kwietniu 2022 r. zginęło ponad 40 cywilów. Byli to głównie uchodźcy z Pakistanu, z rejonu Waziristanu. Natomiast w marcu 2024 r. w nalocie powietrznym sił pakistańskich w prowincji Paktika zginęły trzy kobiety i troje dzieci. Źródła pakistańskie podały, że celem ataku byli bojownicy TTP.^[47] W pierwszej połowie 2024 r. oddziały TTP kilkanaście razy ostrzeliwały posterunki kontrolne oddziałów pakistańskich na granicy pakistańsko-afgańskiej.^[48]

⁴³ ACLED, Afghanistan, 01.01.2022 – 30.06.2024, <https://acleddata.com/data-export-tool/>

⁴⁴ Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation (ACCORD), ecoi.net featured topic on Afghanistan: Overview of recent developments and key players in Afghanistan, 13.06.2022, <https://www.ecoi.net/en/document/2074290.html>

⁴⁵ ACLED, Afghanistan, 01.01.2022 – 30.06.2024, <https://acleddata.com/data-export-tool/>

⁴⁶ ACLED, Afghanistan, 01.01.2022-30.06.2024, Civilians, <https://acleddata.com/data-export-tool/>

⁴⁷ ACLED, Afghanistan, 01.01.2022-30.06.2024, Battles, Violence against civilians, Explosions, <https://acleddata.com/data-export-tool/>

⁴⁸ UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/78/789-S/2024/196], 13.06.2024, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2111394/n2415471.pdf>

Naloty i bombardowania celów związanych z NRF przeprowadzali także talibowie w dystrykcie Warsaj prowincji Takhar w maju 2022 r. Miejscowa ludność musiała uciekać z rejonu walk.^[49]

DZIAŁANIA PARTYZANCKIE

Od 1 września 2021 r. nie stwierdzono tego typu aktów przemocy.^[50]

DZIAŁANIA ODWETOWE

Akcje odwetowe talibów na obszarach, gdzie działają wrogie im bojówki, powodują ofiary cywilne. Przypadki zabójstw cywilów odnotowano w 2022 r. w Dolinie Pandżasziru (około 40 osób) oraz w dystryktach Warsaj (12 osób) (prowincja Takhar) i Andarab (prowincja Baghlan). W Pandżaszirze talibowie prowadzili systemowe przeszukania domów i aresztowano niemal 200 osób, co spowodowało ucieczkę mieszkańców w góry.^[51] Talibowie przeprowadzają także aresztowania osób, które posądzają o wspieranie partyzantki. Przykładowo 7 lipca 2022 r. talibowie aresztowali 35 mieszkańców wsi w okręgu Khost Wa Firing w prowincji Baghlan, za wspieranie żywnością bojowników NRF. Aresztowania na dużą skalę (kilkadziesiąt osób) były prowadzone także w Dolinie Pandżasziru.^[52]

W listopadzie 2022 r. talibowie przeprowadzili atak na hazarską rodzinę w miejscowości Siwak, prowincja Daikundi, zabijając co najmniej 8 osób, w tym czworo dzieci. Powodem ataku było podejrzenie, że rodzina ukrywa bojowników i broń. Mieszkańcy wioski domagali się wyjaśnienia przyczyn ataku i ukarania sprawców.^[53]

W 2023 r. i w 2024 r. nie zanotowano tego typu zdarzeń.

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU ZBROJNEGO

Sytuacja humanitarna w Afganistanie po 40 latach konfliktów pozostaje ciężka, na co negatywny wpływ mają także klęski żywiołowe, zmiany klimatyczne i bariery społeczne dla kobiet w szczególności w zakresie dostępu do rynku pracy i edukacji. Według szacunków ONZ, wsparcia humanitarnego (żywnościowego) potrzebuje ok. 24 mln osób, czyli więcej niż połowa mieszkańców kraju.^[54] Następuje jednak stopniowa poprawa – bo w 2022 r. pomocy potrzebowało niemal 30 mln

⁴⁹ ACLED, Afghanistan, 01.01.2022-30.06.2024, Battles, Violence against civilians, Explosions, <https://acleddata.com/data-export-tool/>

⁵⁰ ACLED, Afghanistan, 01.01.2022-30.06.2024, Battles, Violence against civilians, Explosions, <https://acleddata.com/data-export-tool/>

⁵¹ Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation (ACCORD), ecoinet featured topic on Afghanistan: Overview of recent developments and key players in Afghanistan, 13.06.2022, <https://www.ecoi.net/en/document/2074290.html>

⁵² ACLED, Afghanistan, 01.01.2022-30.06.2024, Battles, Violence against civilians, Explosions, <https://acleddata.com/data-export-tool/>

⁵³ Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), Survivors Of Deadly Taliban Raid On Hazara Village In Afghanistan Demand Justice, 20.12.2022, <https://www.ecoi.net/en/document/2084344.html>

⁵⁴ UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/78/789-S/2024/196], 13.06.2024, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2111394/n2415471.pdf>

mieszkańców Afganistanu.^[55] Pomoc humanitarna jest regularnie dostarczana przez organizacje międzynarodowe, takie jak UE, MCK, UNICEF, WFP i inne. UNHCR dystrybuje pomoc humanitarną we wszystkich prowincjach Afganistanu.^[56]

Dużym problemem pozostają zgony spowodowane niewybuchami, minami i innymi pozostałościami wojny. Ofiarami często są dzieci.^[57] Niemniej jednak także w tym zakresie podejmowane są działania, polegające na rozminowywaniu terenu, koordynowane przez ONZ.^[58]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW NIEZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

TERRORYZM

Zamachy terrorystyczne oraz akty odwetu ze strony talibów pozostają obecnie największym zagrożeniem dla ludności cywilnej w Afganistanie. 80% ofiar cywilnych w Afganistanie zginęła w atakach na konkretne grupy lub osoby. Dotyczy to w szczególności szyickiej mniejszości narodowości hazarskiej, która jest atakowana w różnych miejscach na terenie Afganistanu, głównie przez IS-KP^[59]:

- 17 maja 2024 r. w Bamianie nieznanymi sprawcami zastrzelili na bazarze sześć osób, w tym trzech europejskich turystów, dwóch afgańskich cywili, najprawdopodobniej Hazarów, i jednego przedstawiciela talibów;
- 29 kwietnia 2024 r. w wyniku strzelaniny w szyickim meczecie w miejscowości Andisha w prowincji Herat, zginęło sześć osób, w tym jedno dziecko i dwie kobiety;
- 21 marca 2024 r. kilkadziesiąt osób zostało zabitych w zamachu w siedzibie banku w Kandaharze, kiedy talibowie przyszli tam odebrać wypłaty;
- 6 stycznia 2024 r. eksplodował autobus w dzielnicy Dasht-e Barchi, zabijając pięciu pasażerów;
- 7 listopada 2023 r. eksplodował autobus w hazarskiej dzielnicy Dasht-e Barchi zabijając co najmniej 7 osób i raniąc kilkadziesiąt kolejnych;
- 13 października 2023 r. około 30-80 wiernych narodowości hazarskiej, zgromadzonych w szyickim meczecie w miejscowości Pul-i Khumri w prowincji Baghlan zginęło w wyniku eksplozji bomby, podłożonej przez IS-KP;

⁵⁵ UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/77/636-S/2022/916], 27.02.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2088888/N2305123.pdf>

⁵⁶ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), UNHCR Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP); External Update: Afghanistan Situation #29; As of 1 November 2023, 01.12.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2101693/EXTERNAL+AFG+Situation+Emergency+Update+%28as+of+1+November+2023%29.pdf>

⁵⁷ Pajhwok, 18 people killed, 19 injured in Afghanistan last week, 27.05.2023, <https://pajhwok.com/2023/05/27/18-people-killed-19-injured-in-afghanistan-last-week/>

⁵⁸ UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/78/789-S/2024/196], 13.06.2024, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2111394/n2415471.pdf>

⁵⁹ ACLED, Afghanistan, 01.01.2022-30.06.2024, Battles, Violence against civilians, Explosions, <https://acleddata.com/data-export-tool/>

- 8 czerwca 2023 r. IS-KP zaatakowało konwój pogrzebowy byłego zastępcy gubernatora w mieście Faiz Abad w prowincji Badakhshan. Zginęło co najmniej 16 osób;
- 27 marca 2023 r. IS-KP ponownie zaatakowało pracowników MSZ, zabijając co najmniej 7 osób;
- 11 stycznia 2023 r. IS-KP przeprowadziło zamach na pracowników Ministerstwa Spraw Zagranicznych przed wejściem do budynku. Według różnych szacunków zginęło od 5 do 40 osób;
- 30 listopada 2022 r. około 30 studentów i pracowników madras Al-Jahadia w miejscowości Aybak w prowincji Samangan zginęło w zamachu. Niepotwierdzone raporty wskazują na organizację National Liberation Front of Afghanistan, która utrzymuje, że madrasa była centrum szkoleniowym dla talibańskich bojowników;
- 30 września 2022 r. co najmniej 53 cywilów zostało zabitych, a prawie 100 rannych w zamachu samobójczym na terenie wyższej uczelni, znajdującej się w hazarskiej dzielnicy Dasht-e Barchi w Kabulu. Większość zabitych stanowiły dziewczęta;
- 2 września 2022 r. co najmniej 18 osób, w tym znany duchowny i prawnik związany z talibami oraz jego brat, zginęło w zamachu w meczecie Guzargah w Heracie. Odpowiedzialność za zamach wzięło IS-KP;
- 29 kwietnia 2022 r. co najmniej 50 osób zostało zabitych w trakcie zamachu na suficki meczet Khalifa Sahib w Kabulu;
- w dniach 19-21 kwietnia 2022 r. w serii zamachów na meczety i szkoły prowadzone przez szyitów zginęło razem ponad 50 osób. Zamachy przeprowadzono w prowincjach: Kunduz, Balkh (Mazar-e Sharif) i w kabulskiej dzielnicy Dasht-e Barchi. ^[60]

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA, POGROMY

Na porządku dziennym pozostają ataki na poszczególne osoby, w tym w szczególności na funkcjonariuszy byłych służb bezpieczeństwa, a w pojedynczych przypadkach także lekarzy, członków organizacji obrony praw człowieka, członków prowincjonalnych rad, funkcjonujących za poprzedniego rządu, a także na osoby, które nie zastosowały się do norm narzuconych przez talibów lub zostały posądzone o wspieranie partyzantów z NRF. Liczba ta jednak z roku na rok maleje. ^[61]

Problemem pozostają także gwałtowne spory o ziemię, których zarejestrowano około 50 w pierwszych miesiącach 2024 r. Najwięcej ich występuje na południu i na wschodzie Afganistanu. ^[62]

⁶⁰ ACLED, Afghanistan, 01.01.2022-30.06.2024, Violence against civilians, Explosions, <https://acleddata.com/data-export-tool/>

⁶¹ ACLED, Afghanistan, 01.01.2022-30.06.2024, Violence against civilians, <https://acleddata.com/data-export-tool/>

⁶² UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/78/789-S/2024/196], 13.06.2024, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2111394/n2415471.pdf>

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

W Afganistanie odbywają się protesty o zróżnicowanej skali. Zwykle mają pokojowy przebieg, chociaż zdarzały się przypadki użycia przemocy przez talibów wobec protestujących oraz dziennikarzy relacjonujących protesty. Największym echem odbiły się protesty kobiet, które domagały się zgody na powrót do szkół i do pracy. W Kabulu tego typu protesty odbywają się regularnie. Protestują także rodziny osób, które zginęły zabite przez talibów lub w zamachach, przedstawiciele różnych grup społecznych: lekarze, nauczyciele i pracownicy firm budowlanych, domagający się wypłaty zaległych pensji. ^[63]

13 maja 2024 r. setki mieszkańców wioski Barlas w prowincji Badakhshan protestowało przeciw zakazowi upraw maku. Talibowie otworzyli ogień do tłumu w wyniku czego zginęły trzy osoby. ^[64]

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

Przestępczość pozostaje nadal dużym problemem w Afganistanie i ważnym źródłem finansowania, zarówno dla talibów, jak i zwykłych obywateli. Talibowie przedstawiają się jako siły antykorupcyjne, ale nadal w dużym stopniu polegają na rynkach przestępczych w zakresie pozyskiwania funduszy. Związani z nimi urzędnicy, zwłaszcza w przemyśle narkotykowym, nadal działają w kraju. Talibowie angażują się również w handel bronią, której znaczne zasoby pozyskali po przewrocie. Znaczna część broni krótkiej została odsprzedana i trafiła w prywatne ręce. ^[65]

Pomimo doniesień, że surowe egzekwowanie prawa zmniejszyło przestępczość w Kabulu, sieci przestępcze nadal działają, angażując się w przemyt ludzi i narkotyków. Wymuszenia haraczy to główne źródła dochodu grup przestępczych, a znani biznesmeni i inwestorzy są częstymi celami szantażu. Wielu właścicieli firm podobno płaci haracz lokalnym gangom i wpływowym ludziom, aby uniknąć kłopotów. Ponadto lokalne frakcje talibów, które działają w różnych częściach kraju, niezależnie od władz centralnych, również coraz częściej stosują wymuszenia i porwania jako środki zwiększenia swoich dochodów. ^[66]

Talibowie wprowadzili zakaz upraw maku, co spowodowało spadek produkcji w 2023 r. W kwietniu 2024 r. ogłoszono dodatkowe środki mające na celu ściganie handlarzy, co jeszcze bardziej zniechęciło do uprawy i sprzedaży opium. Jednak dowody z terenu wskazują na ciągłą uprawę maku, głównie w prowincjach Badakhshan, Herat, Kandahar, Nangarhar i Takhar. ^[67]

⁶³ ACLED, Afghanistan, 01.01.2022-30.06.2024, Protests, <https://acleddata.com/data-export-tool/>

⁶⁴ ACLED, Afghanistan, 01.01.2022-30.06.2024, Protest, <https://acleddata.com/data-export-tool/>

⁶⁵ Global Organized Crime Index, Afghanistan 2023, <https://ocindex.net/country/afghanistan>

⁶⁶ Global Organized Crime Index, Afghanistan 2023, <https://ocindex.net/country/afghanistan>

⁶⁷ UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/78/789-S/2024/196], 13.06.2024, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2111394/n2415471.pdf>

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Brak informacji o przepisach lub zakazach dotyczących zmiany miejsca zamieszkania lub pobytu. Generalnie podróżowanie po Afganistanie jest obecnie bezpieczniejsze, gdyż znikły główne zagrożenia w postaci zamachów na drogach oraz posterunków kontrolnych. Talibowie nie utrzymują posterunków i nie sprawdzają przemieszczającej się wiejskiej ludności, której nie postrzegają jako zagrożenie.^[68] Stopniowo nowe posterunki zaczęły pojawiać się na północy kraju i wokół miast, gdzie talibowie są przyjmowani z większą wrogością, a także tam, gdzie miały miejsce starcia zbrojne.^[69]

Talibowie generalnie wydają paszporty i zezwalają na wyjazdy zagraniczne obywatelom Afganistanu. Wydłużył się jednak czas uzyskania paszportu i jego koszt. Wyjątkiem są jedynie wysocy rangą urzędnicy związani z poprzednim rządem, którzy mogą spotkać się z odmową. Generalnie talibowie nawołują do powrotu z emigracji, w tym także pracowników dawnej administracji.^[70]

Drastycznie została ograniczona wolność poruszania się kobiet. Mogą one przemieszczać się same jedynie w okolicy swojego domu.^[71]

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

Brak jest aktualnych, zbiorczych, informacji na temat skali obecnych, spontanicznych migracji wewnętrznych w Afganistanie i możliwości stałej zmiany miejsca pobytu.

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

Pod koniec 2023 r. nadal 3,2 mln osób żyło w Afganistanie jako osoby wewnętrznie przesiedlone.^[72] Niemniej jednak notuje się także powroty – od jesieni 2021 r. do domów powróciło ponad 1,3 mln osób.^[73] Jednak w ostatnim czasie powroty mają

⁶⁸ ICG, Afghanistan's Security Challenges under the Taliban, 12.08.2022, <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/afghanistan/afghanistans-security-challenges-under-taliban>

⁶⁹ European Union Agency for Asylum (EUAA), Key socio-economic indicators in Afghanistan and in Kabul City, 08.2022, https://www.ecoi.net/en/file/local/2077430/2022_08_EUAA_COI_Report_Key_socio_economic_indicators_in_Afghanistan_and_in_Kabul_city.pdf

⁷⁰ European Union Agency for Asylum (EUAA), Key socio-economic indicators in Afghanistan and in Kabul City, 08.2022, https://www.ecoi.net/en/file/local/2077430/2022_08_EUAA_COI_Report_Key_socio_economic_indicators_in_Afghanistan_and_in_Kabul_city.pdf

⁷¹ European Union Agency for Asylum (EUAA), Key socio-economic indicators in Afghanistan and in Kabul City, 08.2022, https://www.ecoi.net/en/file/local/2077430/2022_08_EUAA_COI_Report_Key_socio_economic_indicators_in_Afghanistan_and_in_Kabul_city.pdf

⁷² UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), UNHCR Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP). External Update: Afghanistan Situation #35; As of 1 June 2024, 5 July 2024, [https://www.ecoi.net/en/file/local/2112269/UNHCR_RBAP_Afghanistan_Situation_Emergency_Update_\(as_of_1_June_2024\).pdf](https://www.ecoi.net/en/file/local/2112269/UNHCR_RBAP_Afghanistan_Situation_Emergency_Update_(as_of_1_June_2024).pdf)

⁷³ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), UNHCR Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP). External Update: Afghanistan Situation #24 as of 01 May 2023, 24.05.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2092278/2023.05.01+AFG+Situation+Emergency+Update.pdf>

bardzo niewielką skalę – tylko 1000 osób zdecydowało się powrócić do regionu swojego pochodzenia w 2023 r. [74]

W 2022 r. co najmniej 32 tys. osób zostało wewnętrznie przesiedlonych na skutek konfliktów. [75] Największa fala uchodźców wewnętrznych opuściła okręg Balkhab w prowincji Sar-e Pol i udała się do prowincji Bamyan (chodzi prawdopodobnie o Hazarów – przyp. WIKP). Była to grupa licząca około 27 tys. osób. Przesiedlenia miały miejsce na skutek konfliktu wewnątrz władz talibów i buntu jednego z ich komendantów, pochodzenia hazarskiego. ACLED w 2022 r. zanotował również przypadki, kiedy ludność w niektórych wioskach w prowincjach Pandżaszir, Takhar i Baghlan została siłą wywieziona przez talibów z wiosek za wspieranie oddziałów partyzanckich. [76]

W 2023 r. i 2024 r. nie odnotowano przesiedleń spowodowanych sytuacją bezpieczeństwa. [77] Zdarzały się jednak przesiedlenia wywołane klęskami żywiołowymi. [78]

UCHODźCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

Legalne wyjazdy i przekraczanie granic z krajami sąsiednimi jest utrudnione. Przekroczenie granicy z Pakistanem jest możliwe tylko dla osób, które posiadają paszport i wizę (wyjątek stanowią mieszkańcy Kandaharu oraz osoby wymagające pilnej pomocy lekarskiej, które mogą wyjechać na podstawie dowodu osobistego czyli *tazkiry*). [79] Mimo to według szacunków UNHCR, od sierpnia 2021 r. do grudnia 2022 r. kraj opuściło około 1,6 mln Afgańczyków. W sumie, we wszystkich krajach sąsiednich przebywa aktualnie ponad 5,5 mln Afgańczyków, zarejestrowanych jako uchodźcy. [80]

UNHCR szacuje ponadto, że w samym Iranie przebywa około 3,5 mln Afgańczyków, z czego ponad 2 mln nie posiada żadnych dokumentów podróży. [81] Około 300 tys. osób posiada paszporty i ważne wizy, około 275 tys. posiada paszporty, a 780 tys. posiada karty stałego pobytu zwane *amayesh*, wydawane afgańskim uchodźcom. [82] Iran stara się ograniczyć napływ nowych uchodźców i deportuje osoby nieposiadające ważnych dokumentów. W 2022 r. do kraju cofnięto z Iranu prawie 0,5 mln osób, które wjechały nielegalnie lub nie miały zezwolenia na pobyt. Większość

⁷⁴ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), UNHCR Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP). External Update: Afghanistan Situation #35; As of 1 June 2024, 5 July 2024, [https://www.ecoi.net/en/file/local/2112269/UNHCR_RBAP_Afghanistan_Situation_Emergency_Update_\(as_of_1_June_2024\).pdf](https://www.ecoi.net/en/file/local/2112269/UNHCR_RBAP_Afghanistan_Situation_Emergency_Update_(as_of_1_June_2024).pdf)

⁷⁵ UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, 07.12.2022, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2084394/N2273222.pdf>

⁷⁶ ACLED, Afghanistan, 01.01.2022-30.06.2024, Strategic developments, displacements, <https://acleddata.com/data-export-tool/>

⁷⁷ ACLED, Afghanistan, 01.01.2022-30.06.2024, Strategic developments, displacements, <https://acleddata.com/data-export-tool/> <https://acleddata.com/data-export-tool/>

⁷⁸ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP). External Update: Afghanistan Situation #36; As of 1 July 2024, 19.07.2024, <https://www.rferl.org/a/afghanistan-taliban-russia-diplomacy/32972530.html>

⁷⁹ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), UNHCR Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP). External Update: Afghanistan Situation #24 as of 01 May 2023, 24.05.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2092278/2023.05.01+AFG+Situation+Emergency+Update.pdf>

⁸⁰ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), Protection Brief. Afghanistan, 01.12.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2101899/Protection+Brief+Afghanistan+December+2023+Final.pdf>

⁸¹ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), Iran at a Glance, 18.08.2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/94973>

⁸² UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), Protection Dashboard – Jan to Jun 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/95064>

z tych osób próbuje ponownie opuścić Afganistan, wykorzystując niebezpieczne i nielegalne metody oraz szlaki.^[83] Irańskie służby graniczne używają broni palnej, by zatrzymać osoby nielegalnie przekraczające granicę. W 2022 r. zabito co najmniej 11 osób na granicy z Iranem. Możliwości ubiegania się o ochronę międzynarodową w Iranie są ograniczone. Jak donosi Amnesty International, Afgańczykom brakuje wiedzy o takiej możliwości. Często także deklarują jedynie ekonomiczne powody wyjazdu lub ich deklaracje o zagrożeniu są ignorowane przez służby.^[84]

W Pakistanie przebywa około 1,3 mln zarejestrowanych uchodźców, 840 000 posiada dokumenty identyfikacyjne, kolejnych 1,5 mln mieszka w Pakistanie nielegalnie, z czego 600 000 przyjechało od lata 2021.^[85] We wrześniu 2023 r. Pakistan ogłosił kolejną akcję deportacji Afgańczyków bez dokumentów. Szacuje się, że wyniku działań kontrolnych w Pakistanie, do Afganistanu powróciło od września 2023 r. około 650 000 osób. Osoby powracające były rejestrowane na granicy pakistańsko-afgańskiej, a około 100 000 otrzymało pomoc finansową po powrocie.^[86] Niemniej jednak w wielu przypadkach deportacje powodują znaczne trudności ekonomiczne dla powracających rodzin, brak źródła utrzymania i bezdomność.^[87]

UNHCR zaleca jednak wstrzymanie przymusowych deportacji z krajów trzecich do Afganistanu, ze względu na dużą niestabilność sytuacji i krytyczną sytuację humanitarną w kraju, do czasu przywrócenia rządów prawa i poprawy stanu przestrzegania praw człowieka.^[88]

⁸³ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), BORDER MONITORING REPORT JANUARY-DECEMBER 2022, <https://reliefweb.int/report/afghanistan/afghanistan-border-monitoring-report-january-december-2022>

⁸⁴ Amnesty International (AI), "They don't treat us like humans": Unlawful returns of Afghans from Turkey and Iran, 31.08.2022, <https://www.amnesty.org/en/documents/ASA11/5897/2022/en/>

⁸⁵ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), Forced returns from Pakistan deepen Afghanistan's humanitarian crisis, 17.11.2023, <https://www.unhcr.org/news/forced-returns-pakistan-deepen-afghanistan-s-humanitarian-crisis>

⁸⁶ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP). External Update: Afghanistan Situation #36; As of 1 July 2024, 19.07.2024, <https://www.rferl.org/a/afghanistan-taliban-russia-diplomacy/32972530.html>

⁸⁷ Inter Press Service (IPS), Forced Deportations Leave Afghan Women in Dire Poverty, 09.07.2024, https://www.ipsnews.net/2024/07/forced-deportations-leave-afghan-women-dire-poverty/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=forced-deportations-leave-afghan-women-dire-poverty

⁸⁸ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), UNHCR Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP). External Update: Afghanistan Situation #29; As of 1 November 2023, 01.12.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2101693/EXTERNAL+AFG+Situation+Emergency+Update+%28as+of+1+November+2023%29.pdf>

PODSUMOWANIE

Po opanowaniu przez talibów w sierpniu/wrzeźniu 2021 r., Afganistan został przekształcony w Emirat Islamski, oparty w całości na religijnym prawie szariatu.

Rząd talibów zapowiedział stosowanie kary śmierci oraz kar cielesnych, zgodnie z prawem szariatu, i na jesieni 2022 r. rozpoczął wykonywanie publicznych egzekucji, jednak egzekucje na podstawie wyroku sądowego należą do rzadkości.

Sytuacja bezpieczeństwa ludności cywilnej poprawiła się na znacznych obszarach Afganistanu od czasu przejścia władzy przez talibów, gdyż wraz z wycofaniem się z Afganistanu sił koalicji międzynarodowej znacznie zmniejszyła się liczba starć zbrojnych na większości obszarów. Mimo istnienia lokalnych konfliktów, zwłaszcza w niektórych prowincjach północnych, obecnie nie istnieje powszechne zagrożenie życia ludności cywilnej.

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.**

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA:

1. AAN, The Taliban's Caretaker Cabinet and other Senior Appointments, 07.10.2021, <https://www.afghanistan-analysts.org/en/reports/political-landscape/the-talibans-caretaker-cabinet-and-other-senior-appointments/>
2. ACLED, Afghanistan, 01.01.2022 – 30.06.2024, <https://acleddata.com/data-export-tool/>
3. Afghanistan Analyst Network, Lashing, Beating, Stoning: UNAMA tracks corporal punishment and the death penalty in Afghanistan, 08.05.2023, <https://www.afghanistan-analysts.org/en/reports/rights-freedom/lashing-beating-stoning-unama-tracks-corporal-punishment-and-the-death-penalty-in-afghanistan/>
4. Afghanistan International, Taliban Leader Orders Full Implementation of Islamic Law in Afghanistan, 14.11.2022, <https://www.afintl.com/en/202211147668>
5. Amnesty International, Death sentences and executions in 2023, 29.05.2024, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/7952/2024/en/>
6. Amnesty International (AI), "They don't treat us like humans": Unlawful returns of Afghans from Turkey and Iran, 31.08.2022, <https://www.amnesty.org/en/documents/ASA11/5897/2022/en/>
7. Anadolu Agency, Afghan foreign minister to takeover mandate of deputy premier, 26.11.2023, <https://www.aa.com.tr/en/asia-pacific/afghan-foreign-minister-to-takeover-mandate-of-deputy-premier-/3064958>
8. AP News, Taliban official: Strict punishment, executions will return, 23.09.2021, https://apnews.com/article/religion-afghanistan-kabul-taliban-22f5107f1dbd19c8605b5b5435a9de54?utm_medium=APMiddleEast&utm_campaign=SocialFlow&utm_source=Twitter
9. Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation (ACCORD), ecoinet featured topic on Afghanistan: Overview of recent developments and key players in Afghanistan, 13.06.2022, <https://www.ecoi.net/en/document/2074290.html>
10. BBC, Afghan resistance attack Taliban, sparking reprisals in Panjshir, 16.05.2022, <https://www.bbc.com/news/world-asia-61430836>
11. BBC, The Taliban's secretive war against IS, 29.10.2021, <https://www.bbc.com/news/world-asia-59080871>
12. CFR, The Taliban in Afghanistan, 15.09.2021, <https://www.cfr.org/backgrounder/taliban-afghanistan/chapter-title-0-4>
13. CIA, The World Factbook, Afghanistan, 24.07.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/afghanistan/>
14. European Union Agency for Asylum (EUAA), Afghanistan - Security situation, 08.2022, https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2022_08_EUAA_COI_Report_Afghanistan_Security_situation.pdf

15. European Union Agency for Asylum (EUAA), Afghanistan Country Focus, 12.2023,
https://www.ecoi.net/en/file/local/2101835/2023_12_EUAA_COI_Report_Afghanistan_Country_Focus.pdf
16. European Union Agency for Asylum (EUAA), Key socio-economic indicators in Afghanistan and in Kabul City, 08.2022,
https://www.ecoi.net/en/file/local/2077430/2022_08_EUAA_COI_Report_Key_socio_economic_indicators_in_Afghanistan_and_in_Kabul_city.pdf
17. Gandhara, Taliban's 'Mullahcratic' Government: Militants Fail To Form Inclusive Administration, 08.09.2021, <https://gandhara.rferl.org/a/taliban-failure-inclusive-government/31450471.html>
18. Global Organized Crime Index, Afghanistan 2023,
<https://ocindex.net/country/afghanistan>
19. Grondecka J., w: Gazeta.pl, Talibowie wciąż mają w Afganistanie rywala. "Jeśli Daesh urośnie w siłę, dołączę do nich", 14.11.2021,
<https://www.dowjones.com/professional/factiva/>
20. Hindustan Times, Ahmad Massoud safe, says NRF; Taliban ask ex-Afghan forces to integrate with govt: 10 points, 06.09.2021,
<https://www.hindustantimes.com/world-news/panjshir-valley-latest-developments-afghan-resistance-force-claims-ahmad-massoud-safe-101630916428929.html>
21. ICG, Afghanistan's Security Challenges under the Taliban, 12.08.2022,
<https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/afghanistan/afghanistans-security-challenges-under-taliban>
22. Inter Press Service (IPS), Forced Deportations Leave Afghan Women in Dire Poverty, 09.07 2024, https://www.ipsnews.net/2024/07/forced-deportations-leave-afghan-women-dire-poverty/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=forced-deportations-leave-afghan-women-dire-poverty
23. Nimrokh Media, Pockets of Resistance: The Public's Unwavering Support for Anti-Taliban Movements, 18.04.2023,
<https://nimrokhmedia.com/en/2023/04/18/pockets-of-resistance/>
24. Pajhwok, 18 people killed, 19 injured in Afghanistan last week, 27.05.2023,
<https://pajhwok.com/2023/05/27/18-people-killed-19-injured-in-afghanistan-last-week/>
25. PISM, Porozumienie USA z talibami, 03.03.2020,
https://www.pism.pl/publikacje/Porozumienie_USA_z_talibami
26. Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), Survivors Of Deadly Taliban Raid On Hazara Village In Afghanistan Demand Justice, 20.12.2022,
<https://www.ecoi.net/en/document/2084344.html>
27. Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), Taliban Publicly Flogs Dozens Of People In Northern Afghanistan, 05.06.2024,
<https://www.ecoi.net/en/document/2110624.html>
28. Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), The Azadi Briefing: Taliban Using War With Islamic State To Burnish Counterterrorism Credentials , 28.04.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2091381.html>

29. Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), Which Countries Have Relations With The Taliban's Unrecognized Government?, 30.05.2024, <https://www.rferl.org/a/afghanistan-taliban-russia-diplomacy/32972530.html>
30. Reuters, Taliban kill one of their ex-leaders from minority Hazara community, 17.08.2022, <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/taliban-kill-one-their-ex-leaders-minority-hazara-community-2022-08-17/>
31. The Telegraph, Taliban will chop off hands of thieves as harsh, 07.09.2021, <https://www.telegraph.co.uk/world-news/2021/09/07/taliban-will-chop-hands-thieves-harsh-punishments-return/>
32. The Washington Post, Public execution, whippings in Afghanistan mark revival of Taliban punishments, 09.12.2022, <https://www.washingtonpost.com/world/2022/12/09/afghanistan-taliban-execution-whipping/>
33. Tolo News, Rising Tensions Between Afghanistan, Pakistan, 22.12.2023, <https://tolonews.com/opinion-186604>
34. UN Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA), Human rights situation in Afghanistan: October – 12.2023 Update, 22.01.2024, https://www.ecoi.net/en/file/local/2103501/english_hr_update_22jan_2024.pdf
35. UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/78/789-S/2024/196], 13.06.2024, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2111394/n2415471.pdf>
36. UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, 14.09.2022, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2079419/N2259109.pdf>
37. UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/78/789-S/2024/196], 13.06.2024, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2111394/n2415471.pdf>
38. UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/77/636-S/2022/916], 27.02.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2088888/N2305123.pdf>
39. UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, 07.12.2022, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2084394/N2273222.pdf>
40. UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), BORDER MONITORING REPORT JANUARY-DECEMBER 2022, <https://reliefweb.int/report/afghanistan/afghanistan-border-monitoring-report-january-december-2022>
41. UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), Forced returns from Pakistan deepen Afghanistan's humanitarian crisis, 17.11.2023, <https://www.unhcr.org/news/forced-returns-pakistan-deepen-afghanistan-s-humanitarian-crisis>

42. UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), Iran at a Glance, 18.08.2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/94973>
43. UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), Protection Brief. Afghanistan, 01.12.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2101899/Protection+Brief+-+Afghanistan+-+December+2023+-+Final.pdf>
44. UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), Protection Dashboard – Jan to Jun 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/95064>
45. UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP). External Update: Afghanistan Situation /36; As of 1 July 2024, 19.07.2024, <https://www.rferl.org/a/afghanistan-taliban-russia-diplomacy/32972530.html>
46. UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), UNHCR Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP); External Update: Afghanistan Situation /29; As of 1 November 2023, 01.12.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2101693/EXTERNAL+AFG+Situation+Emergency+Update+%28as+of+1+November+2023%29.pdf>
47. UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), UNHCR Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP). External Update: Afghanistan Situation /35; As of 1 June 2024, 5 July 2024, [https://www.ecoi.net/en/file/local/2112269/UNHCR+RBAP+Afghanistan+Situation+Emergency+Update+\(as+of+1+June+2024\).pdf](https://www.ecoi.net/en/file/local/2112269/UNHCR+RBAP+Afghanistan+Situation+Emergency+Update+(as+of+1+June+2024).pdf)
48. UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), UNHCR Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP). External Update: Afghanistan Situation /24 as of 01 May 2023, 24.05.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2092278/2023.05.01+AFG+Situation+Emergency+Update.pdf>
49. UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), UNHCR Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP). External Update: Afghanistan Situation /29; As of 1 November 2023, 01.12.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2101693/EXTERNAL+AFG+Situation+Emergency+Update+%28as+of+1+November+2023%29.pdf>
50. UN Human Rights Council, Situation of human rights in Afghanistan; Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan [A/HRC/51/6], 06.09.2022, https://www.ecoi.net/en/file/local/2078445/A_HRC_51_6_AdvanceUneditedVersion.docx
51. UN News, Afghanistan: Taliban urged to halt public floggings and executions, 16.12.2022, <https://news.un.org/en/story/2022/12/1131782>
52. VoA, Taliban Not Ruling Out Holding Elections, 16.09.2021, <https://www.voanews.com/a/taliban-not-ruling-out-holding-elections-/6231821.html>
53. Wikipedia, Afghanistan Provinces Named, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Afghanistan_provinces_named.png